

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Α΄

A1. Να δοθούν οι ορισμοί των παρακάτω εννοιών : **α)** Λαϊκό Κόμμα , **β)** Σκωρίες , **γ)** εκδοτικό δικαίωμα
(Μονάδες 15)

A2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση είναι Σωστή, ή Λάθος, αν η πρόταση είναι λανθασμένη

α) Στις εκλογές του Μαρτίου του 1912, το κόμμα του Βενιζέλου ανέδειξε 146 βουλευτές.

β) Η μετανάστευση στις ΗΠΑ στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ου αι. εκτόνωσε τις κοινωνικές εντάσεις που δημιούργησε στην Ελλάδα η σταφιδική κρίση.

γ) Οι ιδιώτες συμμετείχαν σε ποσοστό περίπου 30% στο κόστος κατασκευής του ελληνικού σιδηροδρόμου.

δ) Το Φεβρουάριο του 1910 διεξήχθησαν εκλογές από τις οποίες προήλθε αναθεωρητική βουλή.

ε) Με τη διχοτόμηση του χαρτονομίσματος το 1922 το αριστερό τμήμα ανταλλάχθηκε με ομολογίες του Δημοσίου.

(Μονάδες 10)

A3. α) Ποιες κοινωνικές τάξεις και ομάδες απογοήτευσε η αποτυχία του προγράμματος Τρικούπη για ένα σύγχρονο κράτος και για ποιους λόγους;
(Μονάδες 13)

β) Να αναφερθείτε στην αφύπνιση του τουρκικού εθνικισμού κατά τα τέλη του 19ου αιώνα και στις μορφές καταπίεσης των Ελλήνων κατά τη διάρκεια του πρώτου διωγμού (1914). (Μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Β΄

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και τα στοιχεία των παρακάτω παραθεμάτων, να παρουσιάσετε το εξωελλαδικό ελληνικό κεφάλαιο και πιο συγκεκριμένα:

α) να αναφερθείτε στην επενδυτική συμπεριφορά των ομογενών από τη δεκαετία του 1870 και μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα.
(Μονάδες 10)

β) να επισημάνετε το ρόλο τους ως προς τη διαχείριση του ζητήματος των τσιφλικιών της Θεσσαλίας.
(Μονάδες 8)

γ) να αναφέρετε τους παράγοντες που επηρέασαν τις οικονομικές τους δραστηριότητες κατά της πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα
(Μονάδες 7)

«Ο Ζωγράφος, μεγαλέμπορος της Οδησού και χρηματιστής της Κωνσταντινούπολης, αγόρασε σε χαμηλή τιμή και συνένωσε σε τσιφλίκι 64.000 στρέμματα της Θεσσαλίας, επί των οποίων ζούσαν 400 οικογένειες αγροτών, έναντι του ποσού των 540.000 δραχμών. Οι σχέσεις του Ζωγράφου με τους καλλιεργητές υπέστησαν σοβαρές μεταβολές, λόγω της μετάβασης από το οθωμανικό καθεστώς στο ελληνικό,*γεγονός που+ επιτρέπει να σχηματίσουμε μια σαφή εικόνα της χειροτέρευσης της ζωής των κολλήγων, αφού: α) ο χωρικός οφείλει ν' αναγνωρίσει εγγράφως, χωρίς επιφυλάξεις, την πλήρη και απόλυτη κυριότητα του Ζωγράφου επί Σελίδα 3 από 5 του συνόλου του κτήματος(περιλαμβανομένων και των κατοικιών και των μικρών λωρίδων που ανήκαν της καλλιεργητές), β) οφείλει να παράγει με μια ορισμένη αποδοτικότητα, κάτω της οποίας το συμβόλαιό του δεν ανανεώνεται, γ) σε περίπτωση θανάτου η οικογένεια του κολλήγου δεν μπορεί να συνεχίζει την εργασία του παρά μόνον έως την εκπνοή του συμβολαίου».

Κώστας Βεργόπουλος, Σο Αγροτικό Ζήτημα στην Ελλάδα. Η κοινωνική ενσωμάτωση της γεωργίας, γ' έκδοση, Εξάντας, 1975, σ. 124-125.

Κείμενο Β

«Οι παροικίες εξαφανίστηκαν με την κατάρρευση των πολυεθνικών αυτοκρατοριών της Αυστροουγγαρίας, των Οθωμανών και της Ρωσίας και με την αντικατάστασή της από εθνικά κράτη. Η ελληνική παρουσία στη Σελίδα 4 από 5 Ρωσία συνεχίστηκε ακόμη και μετά την εξαφάνιση των εμπορικών παροικιών, επειδή οι αγροτικοί οικισμοί συνέχισαν να υπάρχουν και εξαιτίας της άφιξης χιλιάδων Ποντίων προσφύγων από την Σουρκία. Αυτοί εγκαταστάθηκαν στην περιοχή του Καυκάσου για να ξεφύγουν από την εθνικιστική βία που γεννήθηκε με την κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και την αντικατάστασή της από το νέο τουρκικό εθνικό κράτος. Οι Πόντιοι αρχικά επωφελήθηκαν από την επιθυμία της ηγεσίας της Σοβιετικής Ένωσης στη δεκαετία του 1920 να μην αντιμετωπίσει εχθρικά αλλά να κρατήσει μια συμβιβαστική στάση απέναντι στο εθνικό ζήτημα. Στις δεκαετία που ακολούθησε, όμως, επηρεάστηκαν σοβαρά από την πολιτική καταπίεση που εξαπλώθηκε σε ολόκληρη τη Σοβιετική Ένωση. Οι μόνες εμπορικές παροικίες που επιβίωσαν στη διάρκεια του Μεσοπολέμου ήταν η μικρή πλοιοκτητική κοινότητα στο Λονδίνο και η μεγάλη ελληνική παροικία στην Αίγυπτο».

Αλέξανδρος Κιτρορέφ, «Εμπορικές παροικίες και μετανάστες», στο Ιστορία της Ελλάδας του 20ου αιώνα. 1922-1940, ο Μεσοπόλεμος, Βιβλιόραμα, 2002, τ. Β1, σ. 361-362.

ΟΜΑΔΑ Γ'

Αφού μελετήσετε το παράθεμα που ακολουθεί και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

Α) να παρουσιάσετε το Ραλλικό κόμμα

Β) να εντοπίσετε τις διαφορές ανάμεσα στους Ραλλικούς και τους Φιλελεύθερους

(Μονάδες 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

(...) Οι Ραλλικοί θεωρούσαν τα συνδικάτα και τους εργατικούς αγώνες δυσάρεστους νεωτερισμούς σε σημείο που πρότειναν να κατοχυρωθεί συνταγματικά ότι τουλάχιστον οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν μπορούσαν να συνδικαλιστούν παρά μόνο με την (ανακλητή) άδεια της εκτελεστικής εξουσίας.

Όταν το 1914 η κυβέρνηση των Φιλελευθέρων απάντησε σε απεργία των σιδηροδρομικών με νόμο που επέτρεπε την επιστράτευση τους, η κοινοβουλευτική ομάδα των Ραλλικών υποστήριξε το νομοσχέδιο, επισημαίνοντας ότι κατατέθηκε με καθυστέρηση. Με την ευκαιρία ο αρχηγός τον κόμματος επέκρινε στη Βουλή τις συνεπαγωγές της φιλελεύθερης κοινωνίας: την «υπερεκτίμηση» της εργασίας, τη διάλυση της «κοινωνικής αλληλεγγύης» μέσω των σύγχρονων μεθόδων των εργατικών αγώνων, τον «εκβιασμό» και την «αναρχία». Το σύνταγμα, είπε, δεν αναγνώριζε τάξεις, αλλά η παραχώρηση του δικαιώματος της απεργίας τις εμπεριείχε. Στην αντιπαράθεση με τον Βενιζέλο φάνηκε ότι οι δύο πολιτικοί ξεκινούσαν από διαφορετικές προϋποθέσεις. Ο συντηρητικός Ράλλης από τις άμεσες εμπειρίες της προβιομηχανικής βιοτεχνίας, όπου ο φιλόπρονος ήταν εύκολο να φτιάξει κάτι και να γίνει κύριος τον εαυτού τον, ο φιλελεύθερος πρωθυπουργός έχοντας κατά νου την τάση προς το μέλλον με την ανάπτυξη μεγάλων επιχειρήσεων που θα απασχολούσαν μάζες εργατών, οι οποίοι δεν θα είχαν καμία δυνατότητα να αποταμιεύσουν με φιλοπονία και οικονομία το αναγκαίο κεφάλαιο για τις επενδύσεις μιας σύγχρονης επιχείρησης και θα παρέμεναν ως εκ τούτου σε σχέση εξαρτημένης εργασίας. Ο πρώτος έβλεπε στην απεργία την επικίνδυνη διατάραξη μιας πατριαρχικής κοινωνικής δομής, ο δεύτερος το αναγκαίο μέσο των εργατικών αγώνων στη μαζική βιομηχανική κοινωνία, το οποίο επιβαλλόταν να περιοριστεί μόνο για χάρη της κοινωνικής τάξης πραγμάτων και της αποτελεσματικότητας της οικονομίας και της δραστηριότητας της κυβέρνησης.

H. Gunnar, Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα, 1821-1936, τόμος Β', εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 2006; σελ. 820-822